

مقدمه

حسابداری دانشی است که از روزگاران قدیم تاکنون به شیوه‌های مختلف در خدمت جوامع بشری بوده است. این دانش همواره با اطلاعاتی سر و کار دارد که استفاده مناسب و به هنگام از آن، نقش مهمی در بهبود زندگی و افزایش بهره‌وری خانواده خواهد داشت.

بنابراین مدیریت خانواده لازم است که با به‌کارگیری از اطلاعات مالی همواره در ایجاد توازن بین درآمد و هزینه‌های خودش تلاش کند.

رسالت خانواده در حفظ ارزشها بر هیچ‌کس پوشیده نیست.

می‌دانیم آرامش و آسایش، صفا و صمیمیت در کانون خانواده در درجه اول اهمیت قرار دارد. این کانون مرکز تجلی عشق و علاقه، محور سلامت روح و روان و جایگاه آسایش اعضای خود است. در مرتبه بعدی به‌عنوان یک سازمان هدفدار، با برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، هدایت و سرپرستی نقش مهمی در بازده خصوصی، اجتماعی و اقتصاد ملی دارد.

ارج نهادن و ارزش‌گذاری بر کار در خانه و امور خانواده و مدیریت آن و استفاده صحیح و به‌جا از امکانات و فرصتها نکته‌ای است که ضرورت سرمایه‌گذاری آموزشی بیشتری را در معرفی و توسعه این رشته می‌طلبد. خانواده و مدیریت آن از نظر هدفها و منابع اقتصادی تحت اختیار خود در شرایط خاص به‌عنوان یک واحد اقتصادی، تأثیر ویژه‌ای در کنترل و هدفمند نمودن جنبه‌های پولی و ابعاد غیرپولی و مخارج خواسته و ناخواسته خود را خواهد داشت.

بدین‌منظور دانستن مفاهیم اولیه حسابداری برای ایجاد توانایی انجام عملیات ساده حسابداری هنرجویان این رشته مفید

است.

امید است که فراگیران رشته مدیریت خانواده بتوانند از اندوخته‌هایی که از این دانش کسب می‌کنند، در امور خوداشتغالی

و یا کارآفرینی استفاده نمایند.

این کتاب در ۵ فصل در حد آشنایی با مباحث اصول حسابداری، نگارش و تنظیم شده است.

در پایان کتاب یک پروژه حسابداری در سطح مؤسسات خدماتی تعریف و اجرا شد که از هنرآموزان عزیز

انتظار می‌رود که این پروژه را در محیط کلاس و به صورت کارگاه عملی به اجرا در آورند.

هدف کلی

آشنایی با مفاهیم اولیه حسابداری و ایجاد توانایی انجام عملیات ساده حسابداری در مؤسسات خدماتی

آشنایی با حسابداری

هدفهای رفتاری: پس از مطالعه این فصل از فراگیر انتظار می‌رود، قادر باشد:

- ۱- بنگاه اقتصادی را تعریف کند.
- ۲- رویداد اقتصادی را تعریف کند.
- ۳- حسابداری را تعریف کند.
- ۴- منظور از گزارش حسابداری را توضیح دهد.
- ۵- استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری را نام ببرد.
- ۶- انواع واحدهای اقتصادی را از نظر مالکیت نام برده و توضیح دهد.
- ۷- انواع واحدهای اقتصادی را از نظر هدف فعالیت نام برده و توضیح دهد.
- ۸- انواع واحدهای اقتصادی را از نظر نوع فعالیت توضیح دهد.
- ۹- انواع واحدهای اقتصادی را از نظر تعداد مالکان نام برده و توضیح دهد.

۱-۱- مقدمه

افراد هر جامعه‌ای به منظور استفاده بهتر از منابع برای رفع احتیاجات و خواسته‌های مادی و معنوی خود نیاز به تصمیم‌گیریهای صحیح اقتصادی و مالی دارند و برای انجام تصمیمات فوق وجود اطلاعات اقتصادی و مالی مناسب و صحیح از ضرورت‌های اجتناب‌ناپذیر است. حسابداری، حوزه‌ای از فعالیتهای خدماتی است که می‌تواند اطلاعات اقتصادی و مالی را در قالب گزارشهای مالی فراهم سازد.

هر یک از ما نیز با توجه به محیط، نگرش، علاقه و شغل خود به‌طور مستمر در حال تصمیم‌گیری اقتصادی هستیم و برای انجام تصمیمات درست از اطلاعات مختلفی استفاده می‌کنیم. به‌طور مثال برای خرید یک دستگاه چرخ خیاطی اطلاعاتی از قبیل قیمت، کیفیت، اندازه و... را مورد بررسی و استفاده قرار می‌دهیم و یا برای انجام یک سفر تفریحی نیازمند اطلاعاتی مثل مخارج، مدت سفر و شرایط آب و هوایی مقصد و... می‌باشیم.

در پیرامون ما اطلاعات زیادی وجود دارد که برخی از آنها به‌طور مستقیم و بدون هیچگونه تغییری قابل استفاده است. اما در بیشتر موارد به اطلاعاتی نیاز پیدا می‌کنیم که به‌طور مستقیم آماده استفاده نیستند، بلکه بایستی با انجام فعالیتهایی بر روی اطلاعات موجود، آنها را به‌صورت قابل استفاده درآورد.

۱-۲- بنگاه اقتصادی

در علم اقتصاد آموخته‌ایم که عوامل اقتصادی مختلفی در اختیار اشخاص یا گروههایی قرار دارد که با ترکیب این عوامل به تولید کالا یا انجام خدمات می‌پردازند. این اشخاص یا گروهها را «بنگاه» یا «واحد اقتصادی» می‌نامند. هر واحد اقتصادی دارای اهداف خاصی است که برای رسیدن به آنها به فعالیتهای اقتصادی می‌پردازد. مجموعه فعالیتهای اقتصادی که در محیط

ما انجام می‌شود موجب رویدادهای اقتصادی یا مالی می‌گردد.

رویدادهای اقتصادی یا مالی:

وقایعی هستند که با خرید، تولید، توزیع و فروش کالا و ارائه خدمات یا فعالیتهایی مانند وام گرفتن و وام دادن سر و کار دارند.

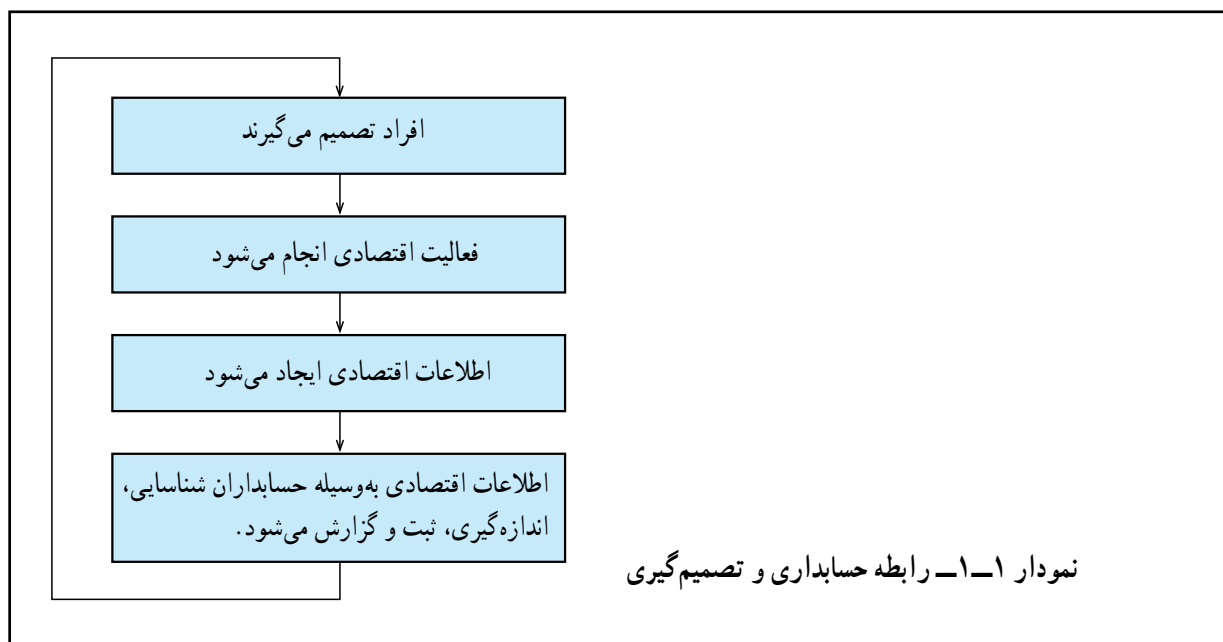
بنگاههای اقتصادی برای اتخاذ تصمیمات آگاهانه به اطلاعاتی در مورد رویدادهای مالی نیاز دارند که بخشی از این اطلاعات توسط حسابداران تهیه و ارائه می‌شود. حسابداران با استفاده از دانش، تجربه و ابزار مناسب ابتدا اطلاعات مربوط به فعالیتها و رویدادهای مالی را شناسایی و اندازه‌گیری کرده، سپس به پردازش آنها اقدام می‌نمایند و در نهایت خلاصه اطلاعات را به شکل صورتهای یا گزارشهای مالی در اختیار کسانی قرار می‌دهند که مایلند از این اطلاعات در تصمیم‌گیریهای خود استفاده کنند.

۳-۱- تعریف حسابداری

حسابداری عبارت است از:

شناسایی، اندازه‌گیری، ثبت و گزارش اطلاعات اقتصادی به استفاده‌کنندگان به گونه‌ای که امکان قضاوت و تصمیم‌گیری آگاهانه برای آنها فراهم شود.

تصمیم‌گیریهای اقتصادی اشخاص به فعالیتهای اقتصادی منجر می‌شود و فعالیتهای اقتصادی نیز موجب می‌شود تا اطلاعات اقتصادی بوجود آید. اطلاعات اقتصادی توسط حسابداران شناسایی شده و با استفاده از ابزار مناسب جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل، اندازه‌گیری و ثبت می‌شود و پس از طبقه‌بندی و تلخیص به گونه‌ای مناسب در قالب گزارشهای مالی در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرد. رابطه بین تصمیم‌گیری افراد و اطلاعات حسابداری در نمودار ۱-۱ نشان داده شده است.

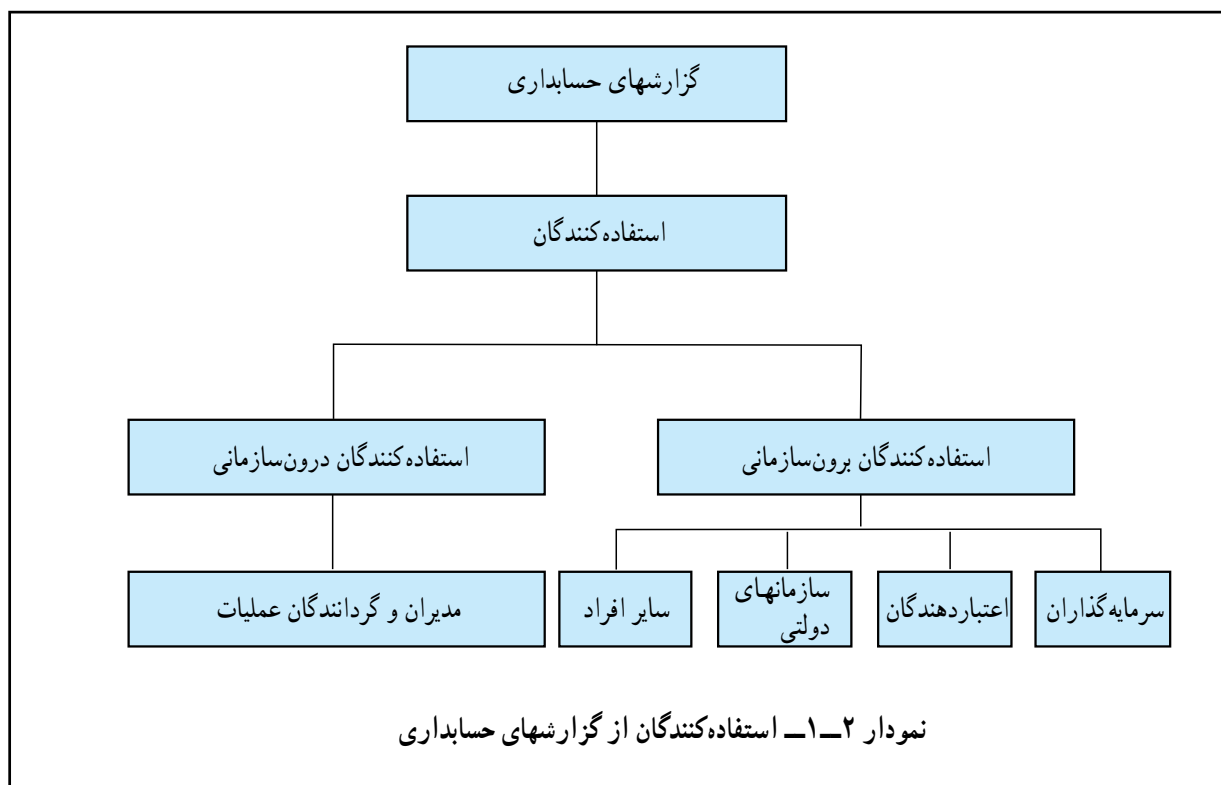
۴-۱- استفاده‌کنندگان از اطلاعات و دانش حسابداری*

افراد و گروه‌های مختلف برای ارزیابی عملکرد گذشته، بهبود اداره فعالیت‌های اقتصادی، برنامه‌ریزی عملیات آینده و تصمیم‌گیری‌های تجاری به اطلاعاتی در مورد وضعیت مالی و عملکرد یک واحد اقتصادی نیاز دارند. برای مثال آنها می‌خواهند بدانند نتیجه عملیات سال گذشته واحد اقتصادی چگونه بوده است؟ چقدر دارایی در اختیار دارند؟ بدهی واحد اقتصادی به دیگران چقدر است؟ وضعیت نقدینگی واحد اقتصادی چگونه است؟

استفاده‌کنندگان اطلاعات حسابداری:

کسانی هستند که برای تصمیم‌گیری و قضاوت آگاهانه علاقه‌مندند گزارش‌های حسابداری را دریافت و مورد استفاده قرار دهند.

نوع اطلاعات حسابداری که هر استفاده‌کننده به آن نیاز دارد، بستگی به نوع تصمیماتی دارد که می‌خواهد اتخاذ نماید. برخی از استفاده‌کنندگان که اداره عملیات واحد اقتصادی را به عهده دارند به اطلاعاتی نیاز دارند تا آنها را در بهبود عملیات و افزایش کارایی کمک نماید. برای مثال، مدیران برای تعیین قیمت فروش محصولات خود به اطلاعات هزینه‌های تولید و بهای تمام شده کالاهای ساخته شده نیاز دارند. این گروه از استفاده‌کنندگان را اصطلاحاً استفاده‌کنندگان درون‌سازمانی می‌نامند. به استفاده‌کنندگان گزارش‌های حسابداری که در خارج از واحد اقتصادی هستند استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی گفته می‌شود.

* دانش حسابداری نیز مانند سایر دانش‌ها بر پایه اصول و قراردادهایی قرار دارد که از جانب انجمن‌های حرفه‌ای به صورت مدون به عنوان استانداردهای پذیرفته شده حسابداری شناخته شده است. رعایت اصول و استانداردهای پذیرفته شده به منظور یکپارچگی در عمل و شفافیت اطلاعات الزامی است. مثلاً در حسابداری به منظور گزارش‌گری مالی، واحد اقتصادی به عنوان یک شخصیت مستقل از صاحب (یا صاحبان آن) در نظر گرفته می‌شود.

۵-۱- انواع واحدهای اقتصادی

واحدهای اقتصادی، مؤسسات جدا و مستقلی هستند که با ترکیب عوامل مختلف اقتصادی منافع مالکین خود را دنبال می‌کنند. تعداد واحدهای اقتصادی در جامعه بی‌شمار است. بانکها، مؤسسات آموزشی، شرکتها، فروشگاهها، مغازه‌ها و کارگاهها از جمله واحدهای اقتصادی به‌شمار می‌آیند.

واحدهای اقتصادی را از لحاظ مالکیت، شکل حقوقی، نوع فعالیت و سایر جنبه‌ها می‌توان به طبقات مختلف تقسیم‌بندی کرد. در ادامه به تقسیم‌بندی واحدهای اقتصادی از نظر مالکیت، هدف فعالیت و نوع فعالیت می‌پردازیم. این تقسیم‌بندیها از لحاظ مقاصد حسابداری اهمیت دارند.

۵-۱-۱ واحدهای اقتصادی از نظر مالکیت: طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بخشهای اقتصادی

کشور به‌صورت عمومی، تعاونی و خصوصی اداره می‌شوند. واحدهای اقتصادی از لحاظ تسلط بخشهای اقتصادی کشور به سه دسته تقسیم می‌شوند.

۱- واحدهای عمومی: این دسته از واحدهای اقتصادی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت دولت یا سایر نهادهای عمومی قرار دارند. وزارتخانه‌ها، سازمانهای مختلف دولتی مثل شهرداریها، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان حفاظت از محیط‌زیست، نیروی انتظامی و بنیاد شهید نمونه‌هایی از واحدهای اقتصادی بخش عمومی به‌شمار می‌آیند.

۲- واحدهای تعاونی: کلیه واحدهایی هستند که به منظور رفع نیازمندیهای مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضای آن از طریق خودیاری، کمک و همکاری متقابل تشکیل شده و در مالکیت اعضا قرار دارند. شرکتهای تعاونی روستایی، کارگری، مسکن، مصرف و اتحادیه‌های تعاونی در زمره واحدهای اقتصادی بخش تعاونی قرار دارند.

۳- واحدهای خصوصی: واحدهای اقتصادی خصوصی متعلق به بخش عمومی نیست و به‌صورت تعاونی اداره نمی‌شوند. فروشگاهها، واحدهای صنفی، کارگاههای تولیدی نمونه‌هایی از واحدهای اقتصادی بخش خصوصی می‌باشند. این واحدها به یک یا چند نفر تعلق دارند.

۵-۱-۲ واحدهای اقتصادی از نظر هدف فعالیت: یکی از عوامل مؤثر بر نحوه حسابداری هر واحد اقتصادی

هدف فعالیت آن می‌باشد، واحدهای اقتصادی از نظر هدف فعالیت به دو دسته تقسیم می‌شوند.

۱- واحدهای انتفاعی: هر واحد اقتصادی که با هدف کسب سود و منفعت مادی تشکیل شود، یک واحد انتفاعی محسوب می‌شود. واحدهای انتفاعی می‌توانند تحت مالکیت بخش عمومی باشند، مثل شرکت فولاد ایران و یا در اختیار بخش خصوصی باشد مثل واحدهای صنفی و شرکتهای بازرگانی و یا به‌صورت تعاونی اداره شوند مثل شرکتهای تعاونی مصرف.

۲- واحدهای غیرانتفاعی: هر واحدی که هدف از تشکیل آن کسب منفعت مادی برای مالکان آن نباشد واحد غیرانتفاعی محسوب می‌گردد. واحدهای غیرانتفاعی ممکن است در قبال ارائه کالا یا خدمات وجه دریافت نمایند مانند مدارس و دانشگاههای غیرانتفاعی و یا ممکن است در قبال ارائه خدمات و کالا وجهی دریافت ندارند مانند بنیادهای خیریه.

۵-۱-۳ طبقه‌بندی واحدهای اقتصادی از نظر نوع فعالیت: نوع فعالیت یک واحد اقتصادی نیز در نحوه حسابداری

آن واحد مؤثر است. واحدهای اقتصادی اعم از خصوصی و غیرخصوصی از لحاظ نوع فعالیت به سه دسته تقسیم می‌شوند.

۱- واحدهای خدماتی: واحدهایی هستند که خدماتی به مشتریان ارائه می‌کنند و معمولاً در قبال ارائه خدمات منفعت به‌دست

می‌آورند. بانکها، هتلها، بیمارستانها، آموزشگاهها، مؤسسات حسابداری، دفاتر وکالت و تعمیرگاهها نمونه‌هایی از واحدهای خدماتی می‌باشند.

۲- واحدهای بازرگانی: واحدهایی هستند که به خرید و فروش مواد خام، فرآورده‌ها و کالاها اشتغال دارند. این واحدها

معمولاً بدون تغییر شکل و محتوای کالاهای خریداری شده آنها را به فروش می‌رسانند. واحدهای بازرگانی کالا را خریداری و

حمل کرده، در محل مناسب به مشتریان عرضه و بهای کالاهای فروخته شده را از آنها دریافت می‌کنند. بنگاههای عمده‌فروشی و فروشگاهها و مغازه‌ها از جمله واحدهای بازرگانی به‌شمار می‌آیند.

۳- واحدهای تولیدی: واحدهایی هستند که با استفاده از عوامل تولید به ساخت کالاهای اقتصادی می‌پردازند. این واحدها مواد اولیه را تهیه کرده، با تغییر شکل آنها را به‌صورت کالاهای ساخته شده به فروش می‌رسانند. واحدهای تولیدی در فعالیتهای متنوعی مانند کشاورزی، معدن، محصولات مصرفی، ماشین‌آلات و غیره به تولید اشتغال دارند. واحدهایی که تسهیلاتی از قبیل آب، برق و گاز تولید می‌نمایند هم در شمار واحدهای تولیدی به‌حساب می‌آیند.

۴-۵-۱ واحدهای اقتصادی از نظر تعداد مالک: واحدهای اقتصادی از نظر تعداد مالک به دو دسته تقسیم می‌شوند.

۱- واحدهای انفرادی: واحدهایی هستند که مالکیت آنها به یک نفر تعلق دارد. این واحدهای اقتصادی، واحدهای تک‌مالکی هم نامیده می‌شوند. بسیاری از فروشگاهها، مغازه‌ها و تعمیرگاهها جزو این دسته قلمداد می‌شوند.

۲- واحدهای غیرانفرادی: بیشتر واحدهای اقتصادی بزرگ متعلق به دو یا چند نفر می‌باشند. معمولاً افراد سرمایه‌های کوچک خود را با یکدیگر جمع می‌کنند و واحدهای اقتصادی بزرگتری را تشکیل می‌دهند. شرکتها از جمله واحدهای اقتصادی غیرانفرادی به‌شمار می‌آیند.

- ۱- بنگاه یا واحد اقتصادی را تعریف کنید.
- ۲- رویدادهای اقتصادی یا مالی را تعریف کنید.
- ۳- حسابداری را تعریف کنید.
- ۴- حسابداران چه کسانی هستند و چه وظایفی دارند؟
- ۵- گزارشهای حسابداری چیست؟
- ۶- استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری چه کسانی هستند؟
- ۷- دو طبقه عمده استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری را نام ببرید.
- ۸- گزارشهای مالی درون سازمانی چه ویژگیهایی دارد و در اختیار چه کسانی قرار می گیرد؟
- ۹- گزارشهای مالی درون سازمانی چه کمکی به استفاده کنندگان می نماید؟
- ۱۰- حسابداری مدیریت چیست؟
- ۱۱- به چه کسانی استفاده کنندگان برون سازمانی گفته می شود؟
- ۱۲- گزارشهای مالی برون سازمانی چیست؟
- ۱۳- در قانون اساسی جمهوری اسلامی، اقتصاد به سه بخش تقسیم شده است، این سه بخش را نام ببرید.
- ۱۴- واحدهای اقتصادی عمومی را تعریف کنید و سه مثال ذکر کنید.
- ۱۵- واحدهای اقتصادی تعاونی را تعریف کنید و سه مثال ارائه دهید.
- ۱۶- واحدهای اقتصادی خصوصی را تعریف کنید و سه مثال ذکر کنید.
- ۱۷- تفاوت بین واحدهای انتفاعی و غیرانتفاعی را بیان کنید.
- ۱۸- برای هر یک از واحدهای انتفاعی و غیرانتفاعی سه مثال ذکر نمایید.
- ۱۹- واحدهای اقتصادی از نظر نوع فعالیت به چند دسته تقسیم می شوند؟ نام ببرید.
- ۲۰- تفاوت عمده بین واحدهای خدماتی و بازرگانی را بیان نمایید.
- ۲۱- واحدهای تولیدی را تعریف کنید و سه مثال ذکر نمایید.
- ۲۲- واحدهای اقتصادی از نظر تعداد مالکان به چند دسته تقسیم می شوند؟ آنها را نام ببرید.
- ۲۳- تفاوت بین واحدهای انفرادی و غیرانفرادی را بیان کنید.

در مورد هر یک از پرسشهای زیر، گزینه درست را با علامت □ مشخص نمایید.

۱- کدام یک از عبارتهای زیر درست است؟

(۱) بسیاری از اطلاعات مورد نیاز به طور مستقیم آماده استفاده نمی‌باشد.

(۲) مجموعه فعالیتهای اقتصادی موجب رویدادهای اقتصادی می‌شود.

(۳) رویداد اقتصادی عبارت است از واقعه‌ای که منجر به نقل و انتقال پول می‌شود.

الف (۱) (ب) (۲) (ج) (۱) و (۲) (د) هر سه

۲- استفاده‌کنندگان اطلاعات حسابداری کسانی هستند که...

الف) اطلاعات حسابداری را تهیه کرده، در اختیار سایرین قرار می‌دهند.

ب) اطلاعات حسابداری را خود تهیه و براساس آن تصمیم‌گیری می‌کنند.

ج) می‌خواهند براساس اطلاعات مختلف تصمیم‌گیری کنند.

د) علاقمندند گزارشهای حسابداری را دریافت کنند تا براساس آن قضاوت و تصمیم‌گیری آگاهانه نمایند.

۳- کدام یک از گروههای زیر جزو استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی محسوب نمی‌شوند؟

الف) سازمانهای دولتی

ب) سرمایه‌گذاران

ج) اعتباردهندگان

د) مدیران و سرپرستان قسمتها

۴- کدام یک از عبارتهای زیر درست است؟

(۱) حسابداران از طریق تهیه گزارشهای حسابداری درون‌سازمانی به مدیران واحد اقتصادی کمک می‌کنند.

(۲) استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی دسترسی مستقیم به مدارک و اطلاعات رویدادهای اقتصادی دارند.

(۳) حسابداری مدیریت شاخه‌ای از حسابداری است که گزارشهای مالی درون‌سازمانی را تهیه می‌کند و در

دسترس مدیران و گردانندگان عملیات قرار می‌دهد.

الف (۱) (ب) (۱) و (۳) (ج) (۲) و (۳) (د) هر سه

۵- تقسیم واحدهای اقتصادی به واحدهای عمومی، تعاونی و خصوصی براساس کدام یک از ویژگیهای

واحدهای اقتصادی می‌باشد؟

الف) نوع مالکیت

ب) هدف فعالیت

ج) نوع فعالیت

د) شکل حقوقی

۶- کدام یک از واحدهای اقتصادی زیر لزوماً به منظور کسب سود و منفعت مادی تشکیل می‌شود؟

الف) بخش عمومی

ب) انتفاعی

ج) خصوصی

د) خدماتی

۷- کدام یک از واحدهای اقتصادی زیر جزو واحدهای اقتصادی خدماتی محسوب نمی‌شود؟

الف) بانکها

ب) تعمیرگاههای خودرو

ج) بنگاههای عمده‌فروشی آهن

د) مؤسسات آموزشی

۸- کدام یک از عبارتهای زیر درست است؟

(۱) واحدهای تولیدی با ترکیب عوامل اقتصادی به تولید کالا و خدمات اقدام می‌کنند.

(۲) نیروگاههای تولید برق جزو واحدهای اقتصادی تولیدی به حساب می‌آیند.

(۳) واحدهای تولیدی حتماً متعلق به چند نفر می‌باشند.

الف) (۱) ب) (۱) و (۲) ج) (۲) و (۳) د) هر سه

۹- کدام یک از واحدهای اقتصادی زیر می‌تواند به‌عنوان واحدهای انفرادی محسوب شود؟

الف) مغازه‌ها ب) شرکتهای تعاونی ج) بانکها د) سازمانهای

دولتی

۱۰- کدام یک از موارد زیر در حوزه حسابداری قرار می‌گیرد؟

الف) گزارش اطلاعات مالی به استفاده‌کنندگان

ب) فراهم آوردن اطلاعات مالی برای استفاده‌کنندگان درون‌سازمانی و برون‌سازمانی

ج) فراهم آوردن امکان قضاوت و تصمیم‌گیری آگاهانه برای استفاده‌کنندگان از طریق تهیه گزارشهای مالی

د) هر سه

تمرین

– ده واحد اقتصادی را نام ببرید و مطابق جدول زیر ویژگیهای آن را از لحاظ مالکیت، هدف فعالیت، نوع فعالیت و تعداد مالکان مشخص سازید.

تعداد مالکان		نوع فعالیت			هدف فعالیت		مالکیت			واحد اقتصادی
							خصوصی	تعاونی	عمومی	
×		×				×			×	شرکت ذوب آهن اصفهان
×				×		×			×	شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی
×			×			×	×			شرکت فروشگاههای رفاه

معادله حسابداری

هدفهای رفتاری: پس از مطالعه این فصل از فراگیر انتظار می‌رود، قادر باشد:

- ۱- دارایی را تعریف کند و انواع آن را نام ببرد.
- ۲- بدهی را تعریف کند و انواع آن را نام ببرد.
- ۳- معادله اساسی حسابداری را شرح دهد و تغییرات در هر جزء را با مثال تشریح کند.
- ۴- منظور از تجزیه و تحلیل رویداد اقتصادی را تشریح کند و مثال بزند.
- ۵- ترازنامه را تعریف کند و نکات مهم در تهیه ترازنامه را برشمارد.

۲-۱- مقدمه

می‌دانیم هر مؤسسه یا واحد اقتصادی منابع و امکاناتی در اختیار دارد که برای رسیدن به اهداف خود از آنها استفاده می‌کند. معاملات یا رویدادهای مالی مؤثر بر واحد اقتصادی موجب می‌شوند تا میزان و نوع منافع تغییر یابد. به عبارت دیگر رویدادهای اقتصادی، رویدادهایی هستند که وضعیت مالی واحد اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. آگاهی از وضعیت مالی هر واحد اقتصادی برای کسانی که مایلند اطلاعاتی در مورد آن واحد داشته باشند از اهمیت زیادی برخوردار است. گردانندگان و مدیران واحد اقتصادی می‌خواهند بدانند چه میزان و چه نوع منابع و امکاناتی در اختیار دارند و چه افرادی نسبت به این منابع و امکانات حق یا ادعای مالی دارند. مالک یا مالکین واحد اقتصادی مایلند بدانند چه میزان از منابع و امکانات واحد اقتصادی را خود فراهم کرده‌اند و چه مقدار به وسیله سایرین فراهم شده است. منظور از وضعیت مالی یک واحد اقتصادی میزان و نوع منابع اقتصادی تحت اختیار آن واحد و همچنین میزان و نوع ادعای مالی دیگران نسبت به این منابع است.

۲-۲- داراییها

کلیه منابع اقتصادی که به واحد اقتصادی تعلق دارد و انتظار می‌رود در آینده منفعتی برای واحد اقتصادی به همراه داشته باشد «دارایی» نامیده می‌شوند. دارایی انواع مختلفی دارد: وجوه نقد، مطالبات از دیگران یا حسابهای دریافتنی، موجودی کالا، ملزومات، زمین، ساختمان، وسایط نقلیه و اثاثه نمونه‌هایی از داراییها هستند. هر واحد اقتصادی در هر زمان ممکن است ترکیب خاصی از انواع داراییهای مختلف داشته باشد.

دارایی عبارت است از:

منابع اقتصادی متعلق به یک واحد اقتصادی که انتظار می‌رود در آینده منفعتی برای واحد اقتصادی ایجاد

نماید.

داراییها به خودی خود در اختیار واحدهای اقتصادی قرار نمی‌گیرند. بخشی از داراییها توسط مالک واحد اقتصادی فراهم می‌شود و بخش دیگر توسط افرادی غیر از مالک در اختیار واحد اقتصادی قرار می‌گیرد. وقتی افراد اعم از مالک یا غیرمالک داراییهایی را در اختیار واحد اقتصادی قرار می‌دهند به میزان بهای داراییهای مزبور در آن واحد اقتصادی حق یا ادعای مالی به دست می‌آورند. بنابراین همواره در هر واحد اقتصادی تساوی زیر برقرار است:

داراییهای واحد اقتصادی = حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای واحد اقتصادی

۳-۲- حقوق مالی اشخاص

حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای واحد اقتصادی شامل حقوق مالی مالک و حقوق مالی طلبکاران است. به حقوق مالی طلبکاران نسبت به داراییهای یک واحد اقتصادی بدهی گفته می‌شود. به بیان دیگر تعهدات مالی یک واحد اقتصادی به اشخاصی غیر از مالک «بدهی» نام دارد.

بدهی عبارت است از:

حقوق مالی اشخاصی غیر از مالک نسبت به داراییهای یک واحد اقتصادی

گروه دیگر مالک یا مالکین واحد اقتصادی هستند که نسبت به آن داراییها حق مالی دارند. در حسابداری حق مالی مالک یا مالکین واحد اقتصادی نسبت به داراییهای آن اصطلاحاً «سرمایه» نامیده می‌شود.

سرمایه عبارت است از:

حق یا ادعای مالی مالک یا مالکین نسبت به داراییهای یک واحد اقتصادی

بنابراین تساوی زیر همواره برقرار است:

$$\frac{\text{داراییهای واحد اقتصادی}}{\text{دارایی}} = \frac{\text{حقوق مالی طلبکاران نسبت به داراییهای واحد اقتصادی}}{\text{بدهی}} + \frac{\text{حقوق مالی مالک یا مالکان نسبت به داراییهای واحد اقتصادی}}{\text{سرمایه}}$$

۴-۲- معادله حسابداری

با در نظر گرفتن تعاریف بالا ملاحظه می‌شود که همواره داراییهای یک واحد اقتصادی برابر بدهیها و سرمایه آن واحد می‌باشند.

داراییها = بدهیها + سرمایه

به این تساوی اصطلاحاً «معادله اساسی حسابداری» یا به اختصار «معادله حسابداری» گفته می‌شود. دارایی، بدهی و سرمایه، اجزای معادله حسابداری می‌باشند که همواره بین آنها رابطه تساوی بالا برقرار است. معادله اساسی حسابداری به عنوان شالوده حسابداری نوین مطرح شده است.

برخی از داراییهایی که معمولاً در بسیاری از واحدهای اقتصادی برای کسب منفعت مورد استفاده قرار می‌گیرند عبارتند از:

۱- وجوه نقد: از مهمترین داراییهای واحد اقتصادی که برای خرید کالاها یا خدمات و پرداخت بدهیها مورد استفاده قرار می‌گیرد، وجوه نقد شامل: وجه نقد موجود در صندوق، موجودی حسابهای جاری نزد بانکها و چکهای بانکی می‌باشد.

۲- حسابهای دریافتنی: در جریان فعالیتهای عادی ممکن است واحدهای اقتصادی در قبال ارائه خدمت یا فروش دارایی به طور نسیه، از دیگران طلبکار شوند و معمولاً این قبیل داراییها تحت عنوان «حسابهای دریافتنی»^۱ نامیده می‌شود.

۳- ملزومات: این نوع دارایی شامل کالاها و اجناسی است که در جریان فعالیتهای واحد اقتصادی خریداری و به تدریج به مصرف می‌رسد، مثل نوشت افزار.

علاوه بر داراییهای فوق از داراییهای دیگری مانند زمین، ساختمان، آپارتمان، وسایط نقلیه و اثاثه می‌توان نام برد. بدهیها هم در واحدهای اقتصادی انواع مختلفی دارد که متداولترین آنها عبارتند از:

۱- حسابهای پرداختنی^۲: این نوع بدهی در ازای خرید نسیه دارایی یا خدمات از دیگران ایجاد می‌شود.

۲- وام پرداختنی: این نوع بدهی در ازای دریافت وام از مؤسسات اعتباری نظیر بانکها و یا اشخاص ایجاد می‌شود. وامهای پرداختنی معمولاً به طور یکجا یا به اقساط در آینده بایستی بازپرداخت شود.

اکنون برای آشنایی بیشتر با معادله اساسی حسابداری به ذکر مثالهایی می‌پردازیم:

مثال ۱: خانم ابتکار قصد دارد یک آموزشگاه خیاطی دایر نماید. برای این منظور ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال وجه نقد به این کار اختصاص می‌دهد.

از دیدگاه حسابداری، آموزشگاه خیاطی یک شخصیت حسابداری با یک واحد اقتصادی مستقل و جداگانه تلقی می‌شود که داراییها و بدهیهای این شخصیت از سایر داراییها و بدهیهای مالک، یا سایر افراد متمایز می‌باشد. مبلغی که خانم ابتکار برای تأسیس آموزشگاه اختصاص داده دارایی آموزشگاه می‌باشد. بنابراین:

داراییهای آموزشگاه خیاطی = حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای آموزشگاه خیاطی

نقد ۱۰۰۰۰۰۰۰ = ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ حقوق مالی اشخاص

۱- به حسابهای دریافتنی «بدهکاران» یا «مطالبات» نیز گفته می‌شود.

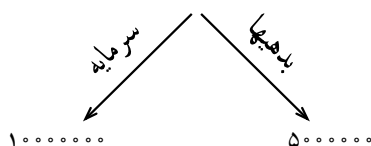
۲- به حسابهای پرداختنی «بستانکاران» نیز گفته می‌شود.

پس معادله حسابداری به شرح زیر خواهد بود :

$$\begin{aligned}\text{داراییها} &= \text{بدهیها} + \text{سرمایه} \\ \text{نقد} &= \text{سرمایه خانم ابتکار} \\ 10000000 &= 10000000\end{aligned}$$

پس از مدتی خانم ابتکار از یکی از دوستان خود ۵۰۰۰۰۰۰ ریال وام برای انجام عملیات آموزشگاه دریافت می‌کند. دریافت وام، یک رویداد مالی است که بر وضعیت مالی آموزشگاه مؤثر بوده و موجب تغییر در اجزای معادله حسابداری می‌شود. بنابراین :

داراییهای آموزشگاه خیاطی = حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای آموزشگاه
نقد ۱۵۰۰۰۰۰۰ = ۱۵۰۰۰۰۰۰ حقوق مالی اشخاص

پس معادله حسابداری به شرح زیر خواهد بود :

$$\begin{aligned}\text{داراییها} &= \text{بدهیها} + \text{سرمایه} \\ \text{نقد} &= \text{وام پرداختی} + \text{سرمایه خانم ابتکار} \\ 10000000 + 5000000 &= 15000000\end{aligned}$$

در مثال آموزشگاه تأثیر دو رویداد مالی را بر معادله حسابداری ملاحظه کردیم. رویداد اول، سرمایه‌گذاری مالک آموزشگاه برای شروع فعالیت بود که با این رویداد مالی شخصیت حسابداری آموزشگاه شکل گرفت و باعث افزایش داراییها از یک سو و افزایش سرمایه از سوی دیگر گردید. رویداد دوم یعنی دریافت وام برای آموزشگاه موجب گردید داراییها و بدهیهای شخصیت حسابداری به یک میزان افزایش یابد. در زیر تأثیر رویدادهای مالی بالا را بر معادله حسابداری مشاهده می‌نمایید.

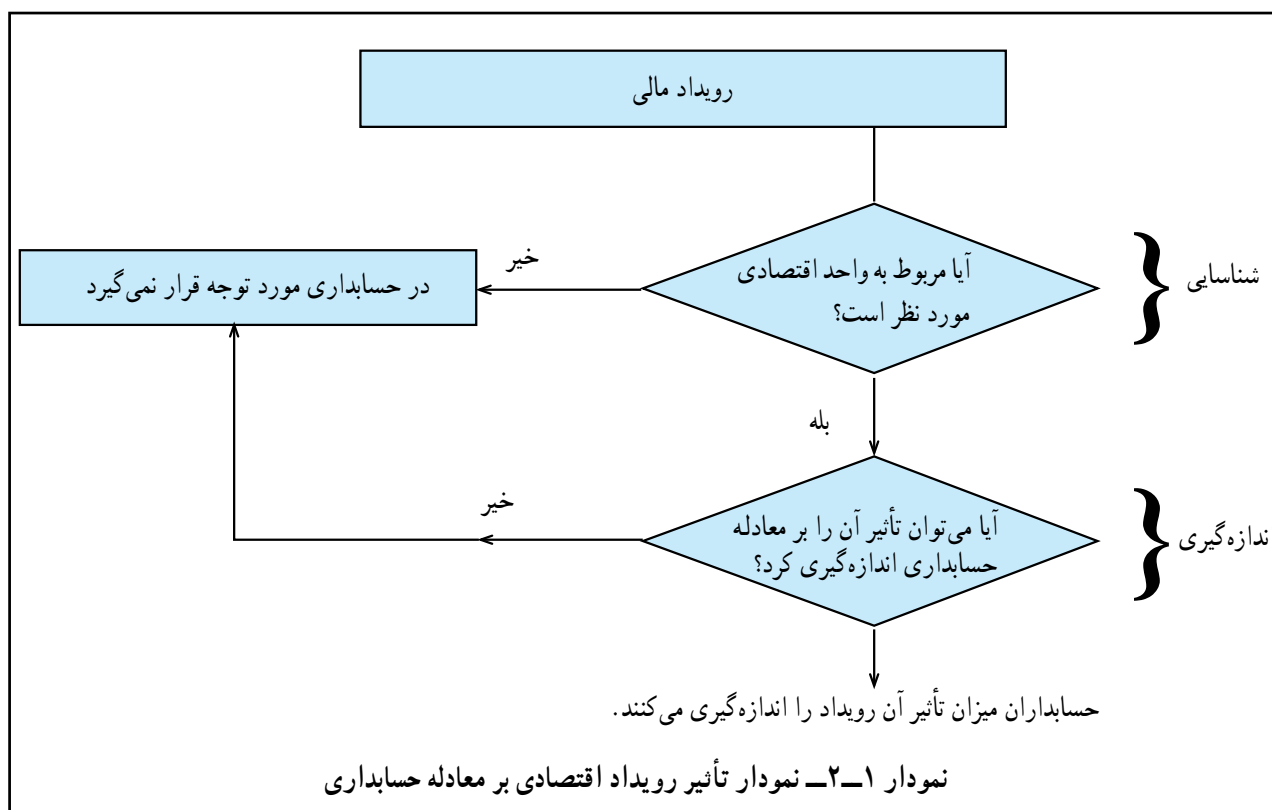
تأثیر بر معادله حسابداری
افزایش داراییها و افزایش سرمایه
افزایش داراییها و افزایش بدهیها

رویداد مالی
سرمایه‌گذاری مالک
دریافت وام

۵-۲- تأثیر رویدادهای مالی بر معادله حسابداری

از مهمترین کارها در حسابداری، شناسایی و اندازه‌گیری رویدادهای مالی مؤثر بر اجزای معادله حسابداری و عناصر آن است. حسابداران برای اینکه رویدادهای مالی مربوط به یک واحد اقتصاد را ثبت و سپس اطلاعات حسابداری را به‌طور مناسب گزارش کنند باید:

- (۱) رویدادهای مالی مربوط به واحد اقتصادی را شناسایی کنند.
 - (۲) میزان تأثیر هر رویداد مالی را بر اجزای معادله حسابداری ارزیابی و اندازه‌گیری نمایند.
- شناسایی و ارزیابی میزان تأثیر یک رویداد مالی بر اجزای معادله حسابداری اصطلاحاً «تجزیه و تحلیل» نامیده می‌شود. معادله حسابداری مبنای اصلی تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی قرار می‌گیرد.

معادله حسابداری علاوه بر اینکه در تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی اهمیت دارد در خلاصه کردن (تلخیص) اطلاعات اقتصادی هم مؤثر است. گزارشهای حسابداری که غالباً به‌صورت خلاصه و چکیده اطلاعات مالی یک واحد اقتصادی است بر پایه معادله حسابداری تنظیم می‌شوند.

مثال ۲: رویدادهای مالی زیر در تعمیرگاه تلویزیون ماهر طی دو ماهه ابتدای سال ۱۳۷۹ انجام شده است:

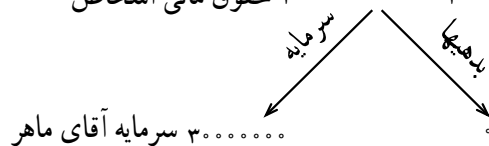
- ۱- آقای ماهر در فروردین ماه سال ۱۳۷۹ تصمیم به تأسیس تعمیرگاه تلویزیون گرفت. به این منظور ابتدا اقدام به دریافت پروانه کسب کرده، سپس در ۱۵ فروردین در بانک سپه شعبه میدان انقلاب حساب جاری شماره ۵۰۰۱۰ را به نام تعمیرگاه ماهر، افتتاح می‌کند و مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال به‌عنوان سرمایه تعمیرگاه به آن حساب واریز می‌نماید.

تجزیه و تحلیل: با تأسیس تعمیرگاه تلویزیون ماهر یک واحد اقتصادی که به آقای ماهر، تعلق دارد با شخصیت حسابداری مستقل از آقای ماهر ایجاد می‌شود و با افتتاح حساب جاری و واریز ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال به این حساب، تعمیرگاه تلویزیون ماهر، صاحب یک قلم دارایی به نام نقد و بانک می‌شود. از سوی دیگر برای آقای ماهر به میزان ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال در تعمیرگاه حق مالی یا سرمایه ایجاد می‌گردد.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر (ارقام به ریال)

داراییهای تعمیرگاه = حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای تعمیرگاه

بانک ۳۰۰۰۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰۰۰۰ حقوق مالی اشخاص

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

معادله حسابداری

در ۱۳۷۹/۱/۱۵

سرمایه	+	بدهیها	=	داراییها
سرمایه آقای ماهر				بانک
۳۰۰۰۰۰۰۰	+		=	۳۰۰۰۰۰۰۰

۲- آقای ماهر در تاریخ ۲۰ فروردین ماه ۱۳۷۹ مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال وام قرض الحسنه از آقای خیراندیش دریافت کرد.

این مبلغ به حساب بانکی تعمیرگاه واریز گردید و مقرر شد مبلغ مزبور در اول بهمن ۱۳۷۹ به وی بازپرداخت شود.

تجزیه و تحلیل: آقای خیراندیش مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال در اختیار تعمیرگاه قرار می‌دهد و انتظار دارد تا این مبلغ در

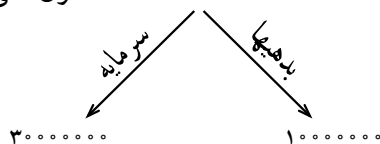
موعد مقرر به وی بازپرداخت شود. بنابراین به عنوان طلبکار تعمیرگاه محسوب می‌شود. پس از این رویداد مالی تعمیرگاه مبلغ

۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال دارایی به صورت وجه نقد در بانک دارد.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

داراییهای تعمیرگاه = حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای تعمیرگاه

بانک ۴۰۰۰۰۰۰۰ = ۴۰۰۰۰۰۰۰ حقوق مالی طلبکاران و مالک

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

معادله حسابداری

در ۱۳۷۹/۱/۲۰

داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
بانک		وام پرداختنی		سرمایه آقای ماهر
۴۰۰۰۰۰۰۰	=	۱۰۰۰۰۰۰۰	+	۳۰۰۰۰۰۰۰

۳- در اول اردیبهشت ماه ۱۳۷۹ آقای ماهر یک دستگاه آپارتمان برای دفتر تعمیرگاه از آقای سعیدی به بهای ۳۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال خریداری می‌کند. این مبلغ طی چک شماره ۱۰۰۱ مورخ ۱۳۷۹/۲/۱ از حساب جاری تعمیرگاه پرداخت می‌شود.

تجزیه و تحلیل: این رویداد مالی باعث می‌شود بخشی از موجودی بانک تعمیرگاه صرف خرید دارایی دیگر یعنی آپارتمان شود. بنابراین، این رویداد مالی موجب کاهش یک دارایی (بانک) و افزایش دارایی دیگر (آپارتمان) به مبلغ ۳۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال می‌گردد.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

معادله حسابداری

در ۱۳۷۹/۲/۱

داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
آپارتمان		وام پرداختنی		سرمایه آقای ماهر
۳۲۰۰۰۰۰۰۰	=	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	+	۳۰۰۰۰۰۰۰۰

۴- آقای ماهر برای تجهیز تعمیرگاه خود در ۷ اردیبهشت ماه ۱۳۷۹ مقداری ملزومات به ارزش ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال از فروشگاه آزادی خریداری کرد. بهای ملزومات طی چک شماره ۱۰۰۲ مورخ ۱۳۷۹/۲/۷ پرداخت شد.

تجزیه و تحلیل: خرید نقدی ملزومات برای تعمیرگاه، باعث کاهش موجودی بانک شده و در مقابل ملزومات به میزان ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال به داراییها افزوده می‌شود.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

معادله حسابداری

در ۱۳۷۹/۲/۷

داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
بانک		وام پرداختنی		سرمایه آقای ماهر
ملزومات				
۷۰۰۰۰۰۰۰	=	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	+	۳۰۰۰۰۰۰۰۰

۵- در ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۷۹ آقای ماهر مقداری اثاثه شامل میز کار، قفسه، مبل و صندلی به بهای ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال از فروشگاه اتحاد خریداری کرد و مقرر شد نصف این مبلغ در ۱۳۷۹/۲/۲۵ و بقیه در ۱۳۷۹/۲/۳۰ پرداخت شود.

تجزیه و تحلیل: خرید اثاثه به‌طور نسبه، داراییهای تعمیرگاه را افزایش می‌دهد و چون بهای خرید اثاثه در زمان خرید به فروشگاه اتحاد پرداخت نشده است بدهیهای تعمیرگاه هم افزایش می‌یابد.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

معادله حسابداری

در ۱۳۷۹/۲/۱۵

سرمایه		+	بدهیها		=	داراییها							
سرمایه آقای ماهر		+	حسابهای پرداختی	+	وام پرداختی	=	اثاثه	+	ملزومات	+	آپارتمان	+	بانک
۳۰۰۰۰۰۰۰		+	۳۰۰۰۰۰۰۰	+	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	=	۳۰۰۰۰۰۰۰	+	۱۰۰۰۰۰۰۰	+	۳۲۰۰۰۰۰۰۰	+	۷۰۰۰۰۰۰۰

۶- در ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۷۹ آقای ماهر نیمی از ملزومات تعمیرگاه را به دلیل عدم نیاز، به بهای خرید به تعمیرگاه ظریف فروخت و قرار شد آقای ظریف بابت بهای ملزومات ۲۵۰۰۰۰۰ ریال را ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۷۹ و ۲۵۰۰۰۰۰ ریال دیگر را در ۱۰ خرداد ماه ۱۳۷۹ به حساب تعمیرگاه ماهر واریز نماید.

تجزیه و تحلیل: با انجام این معامله، ملزومات تعمیرگاه به میزان ۵۰۰۰۰۰۰ ریال کاهش می یابد. تعمیرگاه ظریف بهای این ملزومات را در تاریخ معامله پرداخت نکرده است، بنابراین به تعمیرگاه ماهر بدهکار خواهد شد. طلب از تعمیرگاه ظریف برای تعمیرگاه ماهر یک نوع دارایی است که جزء حسابهای دریافتی قرار می گیرد.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

معادله حسابداری

در ۱۳۷۹/۲/۱۷

سرمایه		+	بدهیها		=	داراییها																
سرمایه آقای ماهر		+	حسابهای پرداختی		+	وام پرداختی		=	حسابهای دریافتی		+	اثاثه		+	ملزومات		+	آپارتمان		+	بانک	
۳۰۰۰۰۰۰۰		+	۳۰۰۰۰۰۰۰		+	۱۰۰۰۰۰۰۰		=	۵۰۰۰۰۰		+	۳۰۰۰۰۰۰		+	۵۰۰۰۰۰		+	۳۲۰۰۰۰۰۰		+	۷۰۰۰۰۰۰	

۷- در ۱۳۷۹/۲/۲۵ آقای ماهر بابت نیمی از بهای اثاثه خریداری شده از فروشگاه اتحاد چک شماره ۱۰۰۳ مورخ ۱۳۷۹/۲/۲۵ را به مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال صادر و به صاحب این فروشگاه تسلیم کرد.

تجزیه و تحلیل: با صدور چک شماره ۱۰۰۳ موجودی بانک به میزان ۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال کاهش یافته و در مقابل بدهی تعمیرگاه به فروشگاه اتحاد (حسابهای پرداختی) نیز به همین مبلغ کاهش می یابد.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر
معادله حسابداری
در ۱۳۷۹/۲/۲۵

سرمایه		=	بدهیها		=	داراییها																
سرمایه آقای ماهر		+	حسابهای پرداختی		+	وام پرداختی		=	حسابهای دریافتی		+	اثاثه		+	ملزومات		+	آپارتمان		+	بانک	
۳۰۰۰۰۰۰۰			۱۵۰۰۰۰۰			۱۰۰۰۰۰۰۰			۵۰۰۰۰۰۰			۳۰۰۰۰۰۰۰			۵۰۰۰۰۰۰			۳۲۰۰۰۰۰۰			۵۵۰۰۰۰۰۰	

۸- در ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۷۹ تعمیرگاه ظرفیت ۲۵۰۰۰۰۰ ریال از بدهی خود را به تعمیرگاه ماهر پرداخت نمود.
تجزیه و تحلیل: واریز ۲۵۰۰۰۰۰ ریال از سوی تعمیرگاه ظرفیت به حساب جاری تعمیرگاه ماهر باعث افزایش بانک و کاهش حسابهای دریافتی می شود.

تعمیرگاه تلویزیون ماهر
معادله حسابداری
در ۱۳۷۹/۲/۳۱

سرمایه		=	بدهیها		=	داراییها																
سرمایه آقای ماهر		+	حسابهای پرداختی		+	وام پرداختی		=	حسابهای دریافتی		+	اثاثه		+	ملزومات		+	آپارتمان		+	بانک	
۳۰۰۰۰۰۰۰			۱۵۰۰۰۰۰			۱۰۰۰۰۰۰۰			۲۵۰۰۰۰۰			۳۰۰۰۰۰۰۰			۵۰۰۰۰۰۰			۳۲۰۰۰۰۰۰۰			۵۷۵۰۰۰۰۰۰	

همانطور که ملاحظه می کنید همواره معادله حسابداری تعمیرگاه ماهر برقرار است. یعنی همیشه داراییهای تعمیرگاه برابر است با بدهیها و سرمایه صاحب تعمیرگاه. در جدول صفحه بعد آثار رویدادهای مالی بالا بر معادله حسابداری تعمیرگاه ماهر به طور خلاصه نشان داده شده است.

۲-۶- ترازنامه

در فصل اول گفتیم که در نهایت اطلاعات حسابداری در قالب گزارشهای حسابداری در اختیار استفاده کنندگان، قرار داده می شود. یکی از گزارشهای مهم حسابداری ترازنامه است. ترازنامه نشان دهنده اجزای معادله حسابداری می باشد که تصویری از وضعیت مالی یک واحد اقتصادی را در یک زمان معین نشان می دهد و از این رو به آن ترازنامه «صورت وضعیت مالی» هم گفته می شود.

(ارقام به ریال)

سرمایه

+

بدهیها

=

داراییها

←

معادله حسابداری

شماره رویداد مالی	تاریخ	شرح رویداد	بانک	آبارتمان	ملزومات	اثاثه	حسابهای دریافتی	وام برداختی	حسابهای پرداختی	سرمایه آقای ماهر
۱	۱۳۷۹/۱/۱۵	سرمایه گذاری نقدی آقای ماهر	+۳۰,۰۰۰,۰۰۰	+۳۲,۰۰۰,۰۰۰				+۱۰,۰۰۰,۰۰۰		+۳,۰۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۷۹/۱/۲۰	دریافت وام از آقای خیراندیش	+۱۰,۰۰۰,۰۰۰							
۳	۱۳۷۹/۲/۱	خرید آبارتمان به طور نقدی	-۳۲,۰۰۰,۰۰۰							
۴	۱۳۷۹/۲/۷	خرید نقدی ملزومات	-۱,۰۰۰,۰۰۰							
۵	۱۳۷۹/۲/۱۵	خرید نسبه اثاثه		+۱,۰۰۰,۰۰۰	+۱,۰۰۰,۰۰۰	+۳,۰۰۰,۰۰۰	+۵۰۰,۰۰۰			+۳,۰۰۰,۰۰۰
۶	۱۳۷۹/۲/۱۷	فروش نسبه قسمتی از ملزومات								
۷	۱۳۷۹/۲/۱۵	پرداخت بخشی از طلب	-۱,۵۰۰,۰۰۰							-۱,۵۰۰,۰۰۰
۸	۱۳۷۹/۲/۳۱	فروشگاه اتحاد دریافت بخشی از حسابهای دریافتی	+۲۵۰,۰۰۰							
		جمع	۵,۷۵۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰		۳۰,۰۰۰,۰۰۰

۳۰,۰۰۰,۰۰۰

+

۱۱,۵۰۰,۰۰۰

=

۴۱,۵۰۰,۰۰۰

در ۱۳۷۹/۲/۳۱

داراییهای تعمیر گاه ماهر

=

حقوق مالی اشخاص نسبت به داراییهای تعمیر گاه ماهر

۴۱,۵۰۰,۰۰۰

=

۴۱,۵۰۰,۰۰۰

ترازنامه:

گزارشی است که داراییها، بدهیها و سرمایه مالک یک واحد اقتصادی را در یک تاریخ معین نشان می‌دهد.

برای تهیه ترازنامه می‌توان از اطلاعات معادله حسابداری استفاده نمود. به عبارت دیگر ارائه اطلاعات اجزای معادله حسابداری در قالب و شکل منظم مبنای تهیه ترازنامه می‌باشد. ترازنامه در اشکال مختلفی تهیه می‌شود که یکی از نمونه‌های رایج آن به شکل T است. در زیر ترازنامه تعمیرگاه ماهر در تاریخ ۱۳۷۹/۲/۳۱ به شکل T تهیه و ارائه شده است:

تعمیرگاه تلویزیون ماهر

ترازنامه

به تاریخ ۱۳۷۹/۲/۳۱ (ارقام به ریال)

داراییها	بدهیها	
بانک	۵۷۵۰۰۰۰	حسابهای پرداختی
حسابهای دریافتی	۲۵۰۰۰۰	وام پرداختی
ملزومات	۵۰۰۰۰۰	جمع بدهیها
اثاثه	۳۰۰۰۰۰۰	
آپارتمان	۳۲۰۰۰۰۰۰	سرمایه
		سرمایه آقای ماهر
جمع داراییها	۴۱۵۰۰۰۰۰	جمع بدهیها و سرمایه
		۱۵۰۰۰۰۰
		۱۰۰۰۰۰۰۰
		۱۱۵۰۰۰۰۰
		۳۰۰۰۰۰۰۰
		۴۱۵۰۰۰۰۰

همانطور که مشاهده می‌شود در سمت راست ترازنامه داراییها و در سمت چپ آن بدهیها و سرمایه آورده شده است. معمولاً در تهیه ترازنامه نکات زیر در نظر گرفته می‌شوند:

۱- نوشتن عنوان: عنوان ترازنامه شامل موارد زیر است:

- نام واحد اقتصادی: تعمیرگاه تلویزیون ماهر
- نام گزارش یا صورتحساب مالی: ترازنامه
- تاریخ گزارش: ۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۹

۲- واحد اندازه‌گیری^۱: در حسابداری واحد اندازه‌گیری ثبت و گزارشگری رویدادهای مالی، پول رایج هر کشور است.

۳- طرفین ترازنامه: در سمت راست ترازنامه داراییها و در سمت چپ بدهیها و سرمایه مالک نوشته می‌شود.

۴- ترتیب نوشتن داراییها: معمولاً در ترازنامه داراییها به ترتیب قابلیت تبدیل به نقد نوشته می‌شوند. داراییهایی که در جریان عادی عملیات زودتر تبدیل به نقد می‌شوند در ابتدا و داراییهایی که دیرتر به نقد تبدیل می‌شوند و یا به منظور کسب وجه نقد

۱- اصل اندازه‌گیری و سنجش ارقام بر مبنای واحد پول رایج کشور

استفاده می‌شوند، در ردیفهای بعدی درج می‌گردند.

۵- ترتیب نوشتن بدهیها: بدهیهای مختلف واحد اقتصادی به ترتیب تاریخ سررسید پرداخت در ترازنامه نوشته می‌شوند.

۶- موازنه: ترازنامه منطبق بر معادله حسابداری است. بنابراین همیشه بین جمع داراییها و جمع بدهیها و سرمایه مالک توازن وجود دارد. جمع دو طرف ترازنامه در یک ردیف نوشته می‌شود.

مثال:

خانم فرخنده دفتر مشاوره حقوقی مدیر را پس از کسب مجوز تأسیس نمود. برخی از اطلاعات مالی آن که مربوط به مهرماه ۷۹ می‌باشد به شرح زیر است:

۷۹/۷/۲ اختصاص نقدی مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال به عنوان سرمایه دفتر مشاوره که با افتتاح حساب جاری نزد بانک ملت به نام دفتر مشاوره حقوقی مدیر طی فیش واریز نقدی شماره ۱۰۱۲۵ بانک ملت انجام شد.

۷۹/۷/۶ دریافت دسته چک ۲۵ برگی از بانک مذکور

۷۹/۷/۱۰ خرید مبلغ ۳۲۶۰۰۰۰ ریال اثاثه (میز و صندلی) از فروشگاه کمال طی صورتحساب شماره ۵۰۲ و پرداخت وجه

آن طی چک شماره ۱۳۷۵۰

۷۹/۷/۱۶ خرید مبلغ ۴۵۰۰۰۰۰ ریال ملزومات دفتری (کاغذ، زونکن و فرمهای مربوط) از چاپخانه آبان طی صورتحساب

شماره ۱۱۲ و پرداخت چک شماره ۱۳۷۵۱ به مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال بابت قسمتی از مبلغ آن

۷۹/۷/۲۰ استخدام یک نفر منشی براساس توافق انجام شده با حقوق ماهانه ۵۰۰۰۰۰۰ ریال

۷۹/۷/۲۴ خرید یک دستگاه رایانه به مبلغ ۶۲۰۰۰۰۰۰ ریال از فروشگاه رایان نما که مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال آن طی چک

شماره ۱۳۷۵۲ پرداخت شد و بقیه به ۳ ماه بعد تعهد گردید.

۷۹/۷/۳۰ پرداخت مانده بدهی به چاپخانه آبان و تسویه حساب با ایشان با صدور چک شماره ۱۳۷۵۳

جدول صفحه بعد اثرات رویدادهای فوق را بر معادله حسابداری و موازنه ارقام را در آن نشان می‌دهد.

دفتر مشاوره حقوقی

سرمایه		+	بدهیها		=	داراییها				=	جمع و موازنه ارقام معادله حسابداری به تاریخ ۷۹/۷/۳۰	
سرمایه	حسابهای پرداختی					رایانه	اثانه	ملزومات	موجودی بانک	تجزیه و تحلیل	خلاصه رویداد	تاریخ
+۷۰۰۰۰۰۰۰									+۲۰۰۰۰۰۰۰۰	افزایش داراییها (بانک) و افزایش سرمایه مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال	سرمایه گذاری نقدی جهت تأسیس دفتر مشاوره	۷۹/۷/۲
										میزان اثر این رویداد بر معادله جاری مشخص نیست	دریافت دسته چک	۷۹/۷/۶
							+۳۲۶۰۰۰۰۰		-۳۲۶۰۰۰۰۰	افزایش داراییها (اثانه) و کاهش داراییها (بانک) مبلغ ۳۲۶۰۰۰۰۰	خرید نقدی اثانه طی چک	۷۹/۷/۱۰
	+۵۰۰۰۰۰							+۴۵۰۰۰۰۰	-۴۰۰۰۰۰۰	افزایش داراییها (ملزومات)، کاهش دارایی (بانک) و افزایش بدهی	خرید نقد و نسبه ملزومات	۷۹/۷/۱۶
										میزان تأثیر این رویداد بر معادله حسابداری مشخص نیست	دفتری طی چک	۷۹/۷/۲۰
	+۲۲۰۰۰۰۰۰					+۶۲۰۰۰۰۰۰			-۴۰۰۰۰۰۰۰	افزایش داراییها (رایانه)، کاهش داراییها (بانک) و افزایش بدهی	خرید رایانه بطور نقد و نسبه با صدور چک	۷۹/۷/۲۴
	-۵۰۰۰۰۰								-۵۰۰۰۰۰۰۰	کاهش بدهیها (حسابهای پرداختی) و کاهش داراییها (بانک) مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال	پرداخت مانده بدهی خرید ملزومات طی چک	۷۹/۷/۳۰
۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰۰۰۰	+	۲۲۲۰۰۰۰۰۰۰		=	۲۲۲۰۰۰۰۰۰۰						

- ۱- دارایی را تعریف کنید و ۴ نمونه دارایی نام ببرید.
- ۲- گروههایی را که نسبت به داراییهای یک واحد اقتصادی ادعای مالی دارند، نام ببرید.
- ۳- سرمایه را تعریف کنید.
- ۴- بدهی را تعریف کنید و ۲ نمونه بدهی نام ببرید.
- ۵- معین کنید که هر یک از اقلام زیر جزو دارایی، بدهی یا سرمایه است؟
 - الف - ملزومات
 - ب - سرمایه مالک
 - ج - حسابهای دریافتنی
 - د - موجودی بانک
 - هـ - وام پرداختنی
 - و - حسابهای پرداختنی
 - ز - ساختمان
- ۶- نشان دهید که جمع داراییهای هر واحد اقتصادی چه رابطه‌ای با جمع بدهیها و سرمایه آن دارد؟
- ۷- سرمایه‌گذاری مالک یک واحد اقتصادی چه تأثیری بر معادله حسابداری دارد؟
- ۸- دریافت وام از سوی واحد اقتصادی چه تأثیری بر معادله حسابداری دارد؟
- ۹- تفاوت بین حسابهای دریافتنی و حسابهای پرداختنی را بیان کنید.
- ۱۰- ترازنامه یا صورت وضعیت مالی را تعریف کنید.

✓ پرسشهای چهارگزینه‌ای

- در هر یک از پرسشهای زیر، گزینه صحیح را انتخاب و با علامت □ مشخص نمایید.
- ۱– داراییهای یک واحد اقتصادی ۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال و بدهیهای آن ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال می‌باشد. سرمایه مالک این واحد اقتصادی برابر است با... ریال.
- الف) ۳۰۰۰۰۰۰۰
ب) ۱۲۰۰۰۰۰۰
ج) ۱۵۰۰۰۰۰۰
د) ۱۸۰۰۰۰۰۰
- ۲– خرید ائانه به‌طور نسبی، موجب افزایش یک دارایی و...
الف) کاهش یک دارایی دیگر می‌شود.
ب) افزایش سرمایه می‌شود.
ج) افزایش یک بدهی می‌شود.
د) کاهش یک بدهی می‌شود.
- ۳– پرداخت یک بدهی موجب، کاهش یک دارایی و...
الف) کاهش یک بدهی می‌شود.
ب) افزایش سرمایه می‌شود.
ج) کاهش سرمایه می‌شود.
د) افزایش یک بدهی می‌شود.
- ۴– کدام یک از معاملات زیر باعث کاهش داراییها و بدهیها می‌شود؟
الف) پرداخت پول به طلبکاران
ب) دریافت پول از بدهکاران
ج) سرمایه‌گذاری مالک
د) فروش نسبی ملزومات
- ۵– وجوهی که صاحب یک واحد اقتصادی به‌عنوان سرمایه به حساب جاری بانک واریز می‌کند...
الف) داراییها را افزایش می‌دهد.
ب) بدهیها را افزایش می‌دهد.
ج) داراییها را کاهش می‌دهد.
د) سرمایه را کاهش می‌دهد.
- ۶– اگر یک دستگاه خودرو برای واحد اقتصادی به‌طور نسبی خریداری شود وسایط نقلیه افزایش و...
الف) موجودی بانک کاهش می‌یابد.
ب) حسابهای پرداختنی افزایش می‌یابد.

ج) سرمایه افزایش می‌یابد.

د) حسابهای پرداختنی کاهش می‌یابد.

۷- سرمایه و داراییهای یک واحد اقتصادی به ترتیب ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال و ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال می‌باشد. مبلغ بدهیهای آن برابر است با:

الف) ۵۰۰۰۰۰۰۰

ب) ۱۰۰۰۰۰۰۰

ج) صفر

د) ۲۰۰۰۰۰۰۰

۸- سرمایه یک مؤسسه آموزشی دو سوم داراییهای آن است. اگر جمع بدهیها ۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال باشد، مبلغ داراییها برابر است با:

الف) ۴۰۰۰۰۰۰۰

ب) ۶۰۰۰۰۰۰۰

ج) ۱۲۰۰۰۰۰۰۰

د) ۱۸۰۰۰۰۰۰۰

۹- خرید نسبه یک دارایی باعث افزایش ... می‌شود.

الف) حسابهای دریافتنی

ب) موجودی بانک

ج) سرمایه مالک

د) حسابهای پرداختنی

۱۰- خرید نقدی یک خودرو باعث کاهش ... می‌شود.

الف) موجودی صندوق

ب) سرمایه مالک

ج) حسابهای پرداختنی

د) حسابهای دریافتنی

۱- در هر یک از حالات زیر یکی از اجزای معادله حسابداری از قلم افتاده است، آن را محاسبه نمایید.

$$\begin{array}{rcl} \text{داراییها} & = & \text{بدهیها} + \text{سرمایه} \\ \text{الف - } 21000000 & = & 3200000 + \square \\ \text{ب - } 30000000 & = & 19000000 + \square \\ \text{ج - } \square & = & 17000000 + 12500000 \end{array}$$

۲- در هر یک از موارد زیر یکی از اجزای معادله حسابداری مجهول است. آن را مشخص کنید.

الف - در یک آموزشگاه خیاطی داراییها ۱۲۰۰۰۰۰ ریال و سرمایه مالک ۲۰۰۰۰۰۰ ریال است.

ب - بدهیهای یک خشکشویی ۷۵۰۰۰۰۰ ریال و سرمایه مالک آن ۳۲۰۰۰۰۰۰ ریال است.

ج - داراییهای یک سینما ۴۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال و بدهیهای آن ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال است.

د - داراییهای یک آموزشگاه رانندگی ۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال و سرمایه مالک آن ۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال است.

۳- باشگاه ورزشی مهران فعالیتهای زیر را طی مهرماه انجام داده است. اثر هر یک از این فعالیتهای بر اجزای معادله حسابداری باشگاه را در جدول زیر مشخص کنید. برای افزایش علامت (+) و برای کاهش علامت (-) و برای بدون تغییر علامت (۰) بگذارید.

شرح	داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
سرمایه گذاری اولیه صاحب باشگاه	+		۰		+
خرید نقدی یک دستگاه آپارتمان					
دریافت وام از بانک					
خرید نسبه تجهیزات ورزشی					
پرداخت پول طلبکاران					
کسب مجوز فعالیت از اداره تربیت بدنی					

۴- تأثیر برخی رویدادهای مالی بر اجزای معادله حسابداری مؤسسه خدمات ساختمانی امید به شرح زیر می‌باشد. برای هر رویداد مالی شرح مناسبی بیان کنید.

داراییها		=	بدهیها		+	سرمایه	
رویداد مالی	شرح رویداد مالی	نقد و بانک	حسابهای دریافتی	تجهیزات ساختمانی	حسابهای پرداختی	وام پرداختنی	سرمایه آقای امید
الف	واریز مبلغ ۸۵۰۰۰۰۰۰ ریال بابت سرمایه مالک به حساب بانک	+ ۸۵۰۰۰۰۰۰		+ ۶۰۰۰۰۰۰۰	+ ۶۰۰۰۰۰۰۰		+ ۸۵۰۰۰۰۰۰
ب					- ۳۰۰۰۰۰۰۰		
ج		- ۳۰۰۰۰۰۰۰					
د		+ ۲۰۰۰۰۰۰۰				+ ۲۰۰۰۰۰۰۰	
هـ			+ ۱۰۰۰۰۰۰۰	- ۱۰۰۰۰۰۰۰			
و		+ ۵۰۰۰۰۰۰۰	- ۵۰۰۰۰۰۰۰				
ز		- ۴۵۰۰۰۰۰۰		+ ۴۵۰۰۰۰۰۰			
ح		- ۲۰۰۰۰۰۰۰				- ۲۰۰۰۰۰۰۰	
	جمع						

۵- در زیر تأثیر رویدادهای مالی مختلف بر معادله حسابداری ذکر شده است. برای هر یک، رویداد مالی مناسبی بیان نمایید.

الف - افزایش یک دارایی و افزایش سرمایه مالک

ب - افزایش یک دارایی و افزایش بدهی

ج - افزایش یک دارایی و کاهش یک دارایی

د - کاهش یک دارایی و کاهش بدهی

۶- خانم امینی در اول مرداد ماه ۱۳۷۳ آموزشگاه زبان امین را تأسیس کرد. طی مردادماه ۱۳۷۳ فعالیتهای زیر در این آموزشگاه انجام شده است. مشخص کنید این رویدادها چه تأثیری بر داراییهای آموزشگاه زبان امین دارد.

الف - کسب مجوز تأسیس آموزشگاه زبان امین

ب - افتتاح حساب بانکی و واریز سرمایه به این حساب

ج - خرید یک دستگاه آپارتمان به‌طور نسبه

- د - خرید نقدی اثاثه و تجهیزات آموزشی
هـ - پرداخت بهای آپارتمان خریداری شده
و - دریافت وام قرض الحسنه
ز - استخدام ۳ مدرس زبان انگلیسی
ح - خرید مقداری گچ و تخته پاک کن بطور نقد
ط - بازپرداخت قسمتی از وام قرض الحسنه
۷- داراییها و بدهیهای آموزشگاه رانندگی مهریان در تاریخ ۱۳۷۱/۱۲/۲۸ به شرح زیر است : (ارقام به ریال)

موجودی نقد	۵۵۰۰۰۰
حسابهای دریافتنی	۲۵۰۰۰۰
ملزومات	۱۱۰۰۰۰
اثاثه	۷۵۰۰۰۰۰
وسایط نقلیه	۲۱۵۴۰۰۰۰
حسابهای پرداختنی	۲۴۵۰۰۰
وام پرداختنی	۹۰۰۰۰۰۰
سرمایه آقای مهریان	؟
براساس اطلاعات بالا :	

معادله حسابداری آموزشگاه را به صورت تفصیلی نشان دهید.

- ۸- آقای شیدا کمک حسابدار مؤسسه آموزشی نوید ترازنامه این مؤسسه را در تاریخ ۱۳۷۶/۶/۳۱ تهیه کرده است. همانطور که مشاهده می شود آقای شیدا در تهیه ترازنامه مرتکب چند اشتباه شده است. این اشتباهات را تعیین کرده، سپس ترازنامه صحیح مؤسسه آموزشی نوید را تنظیم نمایید.

ترازنامه

نقد و بانک	۲۵۰۰۰۰۰	سرمایه آقای نوید
حسابهای پرداختنی	۴۲۰۰۰۰	
آپارتمان	۳۱۰۰۰۰۰۰	حسابهای دریافتنی
ملزومات	۲۱۲۰۰۰	۲۷۵۰۰۰
زمین	۱۱۵۰۰۰۰۰	
جمع	۱۲۵۲۲۰۰۰	۲۷۵۰۰۰

۹- اقلام مختلف داراییها، بدهیها و سرمایه مؤسسه مسافرتی جوان در تاریخ ۳۰ آذر ماه ۱۳۷۲ به شرح زیر می باشد. با استفاده از اطلاعات زیر ترازنامه مؤسسه مسافرتی جوان را تنظیم نمایید (ارقام به ریال).

۳۲۵۰۰۰۰	حسابهای دریافتنی
۴۱۱۰۰۰	موجودی نقد
۳۷۵۰۰۰۰۰	وام پرداختنی
؟	سرمایه
۳۰۰۰۰۰۰	حسابهای پرداختنی
۱۲۰۰۰۰۰۰۰	اثاثه اداری
۷۵۰۰۰۰۰۰	ساختمان
۲۲۰۰۰۰۰	ملزومات
۴۵۰۰۰۰۰۰	زمین

۱۰- اطلاعات زیر مربوط به آموزشگاه نقاشی الوان است. با استفاده از این اطلاعات مبلغ نقد و بانک، سرمایه و جمع بدهیهای آموزشگاه را تعیین کنید. مبلغ سرمایه سه برابر موجودی بانک است (ارقام به ریال).

؟	موجودی بانک
؟	سرمایه
۲۰۰۰۰۰	حسابهای پرداختنی
۴۰۰۰۰۰۰۰	زمین
۷۰۰۰۰۰۰۰	ساختمان
۲۰۰۰۰۰۰۰	اثاثه
۵۰۰۰۰۰۰	ملزومات
۲۵۰۰۰۰۰	وام پرداختنی
۳۰۲۰۰۰۰	حسابهای دریافتنی

۱- خانم دانا در اول دی ماه ۱۳۷۷ مؤسسه فیلمبرداری ایران را تأسیس نمود و در نیمه اول دی ماه فعالیت‌هایی در زمینه سرمایه‌گذاری و خرید دارایی برای مؤسسه انجام داد. ترازنامه مؤسسه فیلمبرداری ایران در تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۵ به شرح زیر می‌باشد.

مؤسسه فیلمبرداری ایران
ترازنامه
به تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۵ (ارقام به ریال)

داراییها	بدهیها
بانک	۹۷۵۰۰۰
حسابهای دریافتی	۱۲۰۰۰۰۰
اثاثه	۲۰۰۰۰۰۰
آپارتمان	۲۵۰۰۰۰۰
	سرمایه
	سرمایه خانم دانا
جمع داراییها	جمع بدهیها و سرمایه
۴۷۱۷۵۰۰۰	۴۷۱۷۵۰۰۰

در نیمه دوم دی ماه ۱۳۷۷ فعالیت‌های زیر انجام شده است :

۱۸ دی پرداخت ۱۷۲۰۰۰ ریال به طلبکاران مؤسسه.

۱۹ دی خرید ۲۱۵۰۰۰ ریال ملزومات به‌طور نسیه.

۲۵ دی واریز ۱۰۰۰۰۰۰ ریال به حساب بانکی مؤسسه توسط بدهکاران.

۲۵ دی خرید ۸۰۰۰۰۰۰ ریال دوربین فیلمبرداری و تجهیزات مربوط به‌طور نسیه.

۲۷ دی دریافت وام قرض‌الحسنه به مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال و واریز آن به حساب بانکی مؤسسه.

۲۸ دی صدور چک ۵۲۱۲۰۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۸ مبلغ ۷۰۰۰۰۰۰ ریال و تسلیم آن به فروشنده دوربین خریداری شده در تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۵.

۲۹ دی استخدام یک فیلمبردار حرفه‌ای و یک کمک فیلمبردار.

۳۰ دی خرید ۷۵۰۰۰ ریال ملزومات فیلمبرداری و پرداخت بهای آن طی چک شماره ۵۲۱۲۰۲ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۳۰.

اثر هر یک از فعالیت‌های فوق را بر معادله حسابداری در جدول صفحه بعد نشان دهید.

مؤسسه فیلمبرداری ایران
 آثار رویدادهای مالی بر معادله حسابداری
 از ۱۳۷۷/۱۰/۱۶ الی ۱۳۷۷/۱۰/۳۰ (ارقام به هزار ریال)

سرمایه	بدهیها		داراییها					
	وام پرداختنی	حسابهای پرداختنی	ملزومات	آپارتمان	اثاثه	حسابهای دریافتنی	بانک	شرح رویداد
سرمایه خانم دانا ۳۷۰۰۰	۹۹۰۰	۲۷۵		۲۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۱۲۰۰	۹۷۵	مانده ۱۳۷۷/۱۰/۱۵

- ۲- براساس اطلاعات مسأله ۱، ترازنامه مؤسسه فیلمبرداری ایران را به تاریخ ۱۳۷۷/۱۰/۳۰ تهیه کنید.
- ۳- باشگاه ورزشی نشاط در اول تیرماه سال ۱۳۷۵ تأسیس شد، اطلاعات زیر از اجزای معادله حسابداری در تاریخهای مختلف نشان داده شده است.
- مطلوب است: شرح هر یک از رویدادهای انجام شده در تاریخهای مذکور.

تاریخ	بانک	حسابهای دریافتنی	ملزومات	ساختمان	زمین	حسابهای پرداختنی	سرمایه آقای سعیدی
۱۳۷۵							
۴/۱	۷۵۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۴۰۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۲	۷۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۵	۷۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۰۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۹	۸۲۰۰۰۰	—	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۰۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۱۳	۷۳۰۰۰۰	—	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۱۵	۷۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	—	۱۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۱۶	۸۶۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	—	۱۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۲۱	۸۶۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱۲۱۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۲۹	۲۶۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۶۱۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰
۴/۳۱	۲۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱۸۱۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۶۵۱۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰

۴- با استفاده از اطلاعات مسأله ۳ ترازنامه باشگاه ورزشی نشاط را در هر یک از تاریخ‌های یاد شده تهیه نمایید.

۵- در ترازنامه زیر در مبلغ مناسب قرار دهید.

کلینیک دندانپزشکی ایران

ترازنامه

به تاریخ ۱۳۷۸/۹/۳۰ (ارقام به هزار ریال)

داراییها	بدهیها
بانک	____ حسابهای پرداختی
حسابهای دریافتی	____
ملزومات	وام پرداختی
۱۲۰۰	۴۰۰۰۰
اثاثه	۱۰۰۰۰۰
ساختمان	جمع بدهیها
۳۵۰۰۰	____
زمین	۲۵۰۰۰
جمع داراییها	سرمایه
____	سرمایه دکتر ندیمی
	۲۱۰۰۰۰
	جمع بدهیها و سرمایه
	۲۵۳۰۷۰